

Rentmeesters

De woorden 'rentmeester' en het daarvan afgeleide 'rentmeesterschap' komen in het Nieuwe Testament verschillende keren voor. Het oorspronkelijke Griekse woord, waarvan onze woorden 'econoom' en 'economie' zijn afgeleid, heeft een ruimere betekenis dan ons 'rentmeester'. Dit laatste wordt alleen nog gebruikt voor iemand die een landgoed beheert voor een ander. Behalve met 'rentmeester' wordt het in de Voorhoeve-vertaling dan ook nog vertaald met 'bedeling' (Ef. 1:10), 'werk' (1 Tim. 1:4) en 'beheerder' (Gal. 4:2).

In Romeinen 16:23 wordt er een bestuursambt mee bedoeld, in Lukas 12:42 gaat het om een slaaf die over de huisbedienden gesteld was en in Lukas 16:1-13 wordt een zelfstandig persoon bedoeld aan wie een rijk mens het beheer van zijn goederen had toevertrouwd.

Wat de overdrachtelijke, geestelijke betekenis betreft, willen we in dit artikel achtereenvolgens iets zeggen over het rentmeesterschap van:

- a) Paulus (1 Kor. 4:1; 9:17; Ef. 3:2; Kol. 1:25);
- b) de oudsten (Titus 1:7);
- c) de bezitters van de genadegaven (1 Petr. 4:10);
- d) de slaven van de Heer (Luk. 12:42).

Het rentmeesterschap van Paulus

In de genoemde Schriftplaatsen spreekt de apostel Paulus over dit aan hem toevertrouwde rentmeesterschap. In 1 Korinthe 4 noemt hij zichzelf samen met Apollos en Kefas rentmeesters van de verborgenheden van God. In Efeze 3:2 en Kolosse 1:25 gaat het om de verborgenheden waarvan speciaal aan hem het rentmeesterschap was toevertrouwd. Om nu verder op die verschillende verborgenheden in te gaan, zou in dit artikel te veel plaats vragen. In 1 Korinthe 9:17 gaat het speciaal over de verkondiging van het evangelie.

Daar het Woord van God nu voltooid is, hebben we geen nieuwe openbaring van verborgenheden te verwachten. Zij die door God geroepen zijn om door de prediking van het Woord het werk van Paulus en de andere apostelen en medewerkers voort te zetten, kunnen uit het beeld van rentmeesters veel leren. Uit 1 Korinthe 4 en 9 zien we van deze dienst de volgende aspecten:

1. Trouw.

Van de opgedragen boodschap mag niets worden weggelaten en er mag ook niets aan worden toegevoegd. Die trouw wordt door de Heer Zelf beoordeeld bij Zijn wederkomst. Dan zal alles, het werk zelf en de motieven daarvoor, in het volle licht geopenbaard worden.

2. Noodzaak.

Voor Paulus is de verkondiging van het evangelie geen vrijblijvende liefhebberij, maar een noodzaak als gevolg van een opdracht van de Heer. Hij weet dat het evangelie de kracht van God is tot behoud voor allen die geloven, en ook dat dit het enige middel is.

3. Vrijwilligheid.

Hoewel hij de opdracht tot de verkondiging van het evangelie ontvangen heeft, zien we anderzijds dat hij die dienst met vrijwilligheid verricht. De liefde van Christus drijft hem ertoe. De 'schrik des Heren', het komende oordeel, spoort hem aan om de mensen te overreden tot Christus te gaan.

4. Onbaatzuchtigheid.

Bij Paulus zien we bij de uitoefening van zijn rentmeesterschap geen enkele vorm van zelfzucht. Alle zoeken van eigen belang is hem vreemd. Hij had het recht van het evangelie te leven, maar in Korinthe maakt hij daarvan geen gebruik.

Zijn dit geen belangrijke dingen om te bedenken voor allen aan wie God als rentmeesters de bediening van Zijn Woord heeft toevertrouwd?

Het rentmeesterschap van de oudsten

Paulus heeft Titus op Kreta achtergelaten om in elke stad oudsten aan te stellen, zoals hij dat zelf ook in andere plaatsen gedaan had. We lezen nergens in de Schrift dat de gemeenten opdracht hebben gekregen om die zelf uit hun midden te benoemen en over zich te stellen. Toch voorziet de Heer, het Hoofd van de Gemeente, in die behoefte en rust door de Heilige Geest oudere broeders toe met gaven om die dienst te verrichten. Voor hen zijn de woorden uit Titus 1:7-9 en andere soortgelijke gedeelten zeer belangrijk (zie 1 Tim. 3 en 1 Petr. 5). Hun dienst bestaat uit:

- a. het geven van het goede voorbeeld in een Christelijke wandel en in het goed besturen van hun eigen huis;
- b. het weiden en hoeden van de kudde.

Het eerste ziet op het verstrekken van het nodige en geëigende geestelijke voedsel, het tweede op het beschermen tegen gevaren. Deze dienst kan zowel in de samenkomsten als in de huizen worden uitgeoefend. Vooral het laatste is zeer belangrijk, omdat in een persoonlijk gesprek de speciale behoeften en gevaren aan het licht kunnen komen.

Voor deze dienst, uitgeoefend op de wijze zoals in 1 Petrus 5:1-4 wordt aangegeven, wordt een heerlijk loon in uitzicht gesteld. Dikwijls wordt de klacht vernomen dat deze dienst in ons midden niet goed tot zijn recht komt. Bidden we er wel genoeg voor? Ook door het tonen van waardering en bemoediging en het ter harte nemen, kunnen we meewerken dat dergelijke broeders deze dienst 'niet al zuchtende' behoeven te verrichten.

Het rentmeesterschap van bezitters en genadegaven

De opwekking in 1 Petrus 4:10 is eigenlijk gericht tot alle gelovigen. De Heer laat niemand zonder een gave, al deelt Hij ook Zijn talenten uit naar ieders bekwaamheid (Matth. 25:15-30). In deze gelijkenis lezen we alleen dat de talenten over de slaven verdeeld werden, maar niets over het verstrekken van een opdracht. Het feit dat hun talenten waren toevertrouwd, moest voor hen voldoende aanwijzing zijn om ermee te werken en ze niet ongebruikt te laten. Helaas hebben ze dit niet allen begrepen.

Zoals aan alle slaven iets werd toevertrouwd, lezen we ook in 1 Petrus 4 dat ieder een genadegave heeft ontvangen. Dit woord 'ieder' komt ook voor in Markus 13:34 en herhaalde malen in 1 Korinthe 12. De verantwoordelijkheid voor het uitoefenen van die dienst is naar de mate van de genadegave. Men behoort daar niet boven uit te gaan en er ook niet onder te blijven. Daarvoor is het natuurlijk nodig op de leiding van de Heilige Geest te letten en op elkaar acht te geven. Hetzelfde beginsel vinden we ook in Romeinen 12:6, waar we lezen: 'Daar wij nu verschillende genadegaven hebben, naar de genade die ons gegeven is [laten wij dan die genadegaven besteden]'.

Mochten we toch in deze allen onze verantwoordelijkheid als rentmeesters gevoelen. Wat zou dat een uitwerking hebben!

Het rentmeesterschap van de slaven van de Heer

In de lange toespraak in Lukas 12 richt de Heer Zelf Zich zowel tot een grote schare in het algemeen als tot Zijn discipelen in het bijzonder. De laatsten noemt Hij hier Zijn slaven. Hij verwacht van hen dat zij leven en werken in de verwachting van Zijn wederkomst. Daarom waarschuwt Hij hen voor verschillende invloeden die dit zouden kunnen verhinderen. Zij moeten zich wachten voor de huichelarij van de farizeeën, voor mensenvrees, zij moeten vertrouwen op God zonder bezorgd te zijn, zij moeten zich geen schatten verzamelen voor deze aarde, maar voor de hemel.

Het komt er voor hen op aan om met omgorde lendenen en met brandende lampen hun Heer te verwachten, ook al duurt dit wachten lang. In het antwoord dat Petrus op zijn vraag krijgt, trekt de Heer voor hem deze dienst in het persoonlijke vlak. Het is goed dat ook wij deze passage zo persoonlijk mogelijk op onszelf toepassen.

Voor de uitoefening van dit rentmeesterschap stelt de Heer twee eigenschappen noodzakelijk: trouw en voorzichtigheid. Over de vereiste trouw bij een rentmeester hebben we al eerder gesproken. Dat met het oog op de in vers 42 genoemde dienst voorzichtigheid een belangrijke eigenschap is, zal iedereen wel duidelijk zijn. Wat is er door onvoorzichtig optreden in woord en gedrag al niet een schade aangericht, ook in ons midden. En dit zowel bij de verkondiging van het evangelie, als bij het verkeer onder gelovigen, die men tracht te dienen.

De gelijkenis van de rentmeester

Bij een beschouwing over het rentmeesterschap kan een korte bespreking van wat de Heer in deze gelijkenis te zeggen heeft, niet worden gemist. De rentmeester wordt op grond van het feit dat hij de goederen van zijn meester verkwistte, door de Heer terecht een onrechtvaardige rentmeester genoemd. Daarom heeft het velen verwonderd dat hij toch geprezen werd. Dit gebeurde echter niet wegens zijn onrechtvaardig handelen betreffende het verkwisten van goederen van zijn meester, maar wegens het verstandige overleg waarmee hij handelde nadat hem zijn ontslag was aangezegd.

In dit voorzichtige overleg met het oog op de toekomst stelt de Heer deze man aan Zijn discipelen ten voorbeeld. Zij moeten leren goede rentmeesters te zijn bij het beheer van de hun toevertrouwde aardse goederen. Het moet gelovigen er niet om te doen zijn zoveel mogelijk aardse schatten te verzamelen, om daarvan een 'goed leven' te leiden, maar om die te besteden met het oog op hun eeuwige toekomst. De geldzuchtige farizeeën, die ook deze gelijkenis hoorden, hebben blijkbaar met het begrijpen ervan niet de minste moeite gehad, want zij beschimpten Hem erom.

Goede rentmeesters leren zijn in het beheer van het geringste, dat wil zeggen de materiële dingen, is voorwaarde om trouw te zijn in het grote, de geestelijke waarden. Het is inderdaad mogelijk om de mammon der ongerechtigheid in dienst te stellen van de belangen van het koninkrijk van God en het resultaat daarvan in de hemel terug te vinden. Daarop wijst deze gelijkenis. Dat leren de woorden van de Heer in Lukas 12:33-34.

Dorkas naaide kleren voor de armen, de arme weduwe wierp alles wat ze bezat in de offerkist, maar de Heer zag ook dat vele rijken veel daarin wierpen. Welgestelde vrouwen dienden de Heer van hun goederen, alle gelovigen worden opgewekt te geven naar verkregen welvaart, rijken worden opgewekt vrijgevig te zijn en mededeelzaam. In overeenstemming met wat de Heer in Lukas 16 leert, lezen we in 1 Timotheüs 6:19 dat die vrijgevige en mededeelzame rijken zich zodoende een goed fundament wegleggen voor de toekomst.

Voor goede rentmeesters op dit terrein zijn er echt nog wel mogelijkheden. Ik wil er enkele noemen:

- bijdragen in de kosten van conferentie, Bijbellezingen en evangelisatieverkondigingen;

- meehelpen de steeds hoger wordende kosten te dekken voor het drukken en verzenden van traktaten, evangelische geschriften en boeken;
- meehelpen dat door de Heer uitgestoten arbeiders in het binnenland en op de zendingstvelden zich ongestoord en zonder al te grote zorgen aan de arbeid kunnen geven;
- het werk onder de jeugd meehelpen financieren; we denken aan zondagsscholen, Bijbelclubs en kampwerk, en ook het werk onder zieken en onder de buitenlanders, en in de bijbelkiosken;
- helpen bij plaatselijke activiteiten.

Laten we om genade bidden om trouwe rentmeesters te zijn in het beheer van onze materiële dingen en ook wat betreft onze geestelijke activiteiten.

H. Wilts